

vælge paa det Program, at han vil støtte et Forslag om Indførelse af Fristaten, naar det indbringes i Rigsdagen. Om Realiteten af denne Betragtning skal jeg her Intet fremsætte, men kun henstille, om baade det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valokreds (S. A. Hansen) og det ærede Medlem for Vejle Amts 2den Valokreds (Berg) have bidraget til at faste et just saa særdeles loyalt Skar over den Yttring, Andersen brugte, eller om det ikke snarere maa siges, at de Herrer have gjort Alt, hvad der stod i deres Maat, for at give en Yttring, der maaske faldt ganske istyldig og maaske kun var ubehjælpelig, Karakter af at være et skult Angreb. Det maa de Herrer selv svare for, men det er vist, at Anden meget let ville faae et saadant Indtryk. Lærer Andersens Yttring var maaske klar som det rene Glas; men lagt paa den Baggrund, som de Herrer havde leveret, faae hans Udtalelser en Farve, under hvilken han nu maa lide. — Det er nu blevet sagt, at Ministeriets Trettesættelse er vilkaarlig eller uretfærdig. Jeg benægter begge Dele. Dersom Ministeren havde valgt den Veien at affordre den Raagjældende en Erklæring forinden Trettesættelsen, saa vilde jeg have anset dette for at være, ikke retfærdigere eller billigere, men flogere. Den ærede Minister er imidlertid for ny endnu til ret at vide, hvilke Skar der er at undgaa lige over for en Forsamling som denne. De Herrer minde ham jo bestandig om en Virksomhed, hvor efter han hører en frunden Tid til, og det er derfor ikke saa besynderligt, om den ærede Minister baade i sine Foranstaltninger og af og til i sine Ord røber den feilagtige Mening, at dette er en almindelig Forsamling af almindelige Mennesker, og om han glemmer, at her bliver ethvert Skridt af en ilde set Regjering og ethvert Ord opfanget med en ganske eiendommelig Tilhøielighed til — i den stærkeste Modsetning til, hvad det ærede Medlem for Ribe Amts 1ste Valokreds (Th. Kruse) erklærede for sin egen Tilbøielighed — at faae den værste Mening lagt ind deri. Bemeldte ærede Medlem fra Ribe er ogsaa selv kun i Theorien en Tilhænger af den Væere, at man bør fortolke Alt til det Bedste; i Praxis viste han sig som Tilhænger af den stik modsatte Væere ved den Maade, hvorpaa han vidste at lægge en vrang Fortolkning ind i det af Ministeren oplæste Citat af Forordningen af 1814 og hans Udtalelser om Subsfrugt; det viste, hvor Meget det ærede Medlem har tilbage for at komme til det, der for alle Lærere er saa faare vanskeligt, at vandre Veien i Stedet for at være Milepæl paa den. Det er blevet paastaet, at Ministeriet mangede tilstrækkelig Rundskaab til Sagen, inden det ivrettesatte Lærer Andersen. Det benægter jeg. Der er efter det nu Oplyste ikke den allerminste Besøielse til at fremsætte en saadan Paastand. Dersom en Mand skriver en Artikel i en Avis, saa er Faktum konstateret derved, at man

har Noisn med den trykte Artikel for sig, og der til holder man sig uden at udbede sig hans videre Forklaring. Dersom en Mand skriver et usømmeligt Brev til sine Foresatte, saa er Faktum tilstrækkelig konstateret ved, at man har Brevet for sig. I intet af disse Tilfælde vil man som Regel affordre den Raagjældende en Erklæring om, hvorledes han har ment det. Det er tilstrækkeligt, at vedkommende overordnede Myndighed har fundet, at Udtrykket er upassende eller usømmeligt. Her er Sagen nu den, at Skolelærer Andersen i Skjældernæs har i en stor offentlig Forsamling brugt Ytringer, hvis faktiskste Tilbedeværelse har været konstateret for Ministeren, før han gav Trettesættelsen. Om Faktum behøvede han altsaa ikke at spørge. Med Hensyn til Forklaringen af Faktum har Ministeren oplyst, og jeg tror med fuldkommen Føie, at hvis Lærer Andersens Erklæring var kommen til at lyde paa det Samme, som han nu har sagt i Forhøret, nemlig, at han ikke kunde huske, hvad han havde sagt, saa vilde han alligevel have faaet den samme Trettesættelse; og hvis han havde sagt noget Andet, hvis han enten havde benegtet Faktum eller vedgaaet at have tænkt paa noget Fornærmeligt, saa kunde Ministeren ikke have nøiedes med at give en Trettesættelse, saa maatte han have brugt en ganske anden og skarpe Fremgangsmaade. Faktum var konstateret, og derved bortfaldt enhver Anledning til at afesse Erklæring om Faktum, medens hans Forklaring om Hensigten Intet vilde betyde; thi det var ikke Hensigten, der var Tale om at ivrettesætte, men Benyttelsen af en Yttring, som paa det Sted, i den Forbindelse og i denne Sammenhæng kunde og nødvendig maatte af Mange blive opfattet, som om der var sagt, at Kongen ikke var, men kun kaldte sig Konge. Dette er ikke sagt, og det er sikkert heller ikke ment, men man kan begaa en Feil, ikke blot ved at sige noget Urigtigt, men ogsaa ved at sige noget Uforsigtigt, og det mildeste Stempel, der kan sættes paa Andersens Udsærd, er, at den har været uforsigtig. Men for en uforsigtig Færd ved en saadan Leilighed er Ministeriet fuldkommen berettiget til at ivrettesætte en Skolelærer. Saa tales der om, at der er flet en Indgriben i Borgernes eller Embedsmænds politiske Rettigheder eller Ytringsfrihed. (Th. Kruse: Ja!). Det ærede Medlem bekræfter det, og saaledes er det ogsaa blevet sagt. Men er det dog ikke et vitterligt Faktum, at Skolelærere i stor Mangfoldighed over hele Landet indfinde sig ved offentlige Møder og holde Taler, hvorigjennem de paa den hensynsløseste Maade angibe Regjeringen, deres Modstandere og visse politiske Anskuelser? Og har Nogen hidtil hørt, at en saadan Udtalelse af den ene eller den anden Skolelærer er bleven belagt med en Trettesættelse? Ja, der er de Skolelærere, som drive Sagen saa vidt, at man maa minde dem om, at forud for politiske Møder skylde de